

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΑ

Ἡ πνευματικότητα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος

Ἱερα ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2008

Ἡ πνευματικότητα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος

Κείμενα:

Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησης, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως:
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προδρομοῦ Καρέα

Εἰκόνα ἐξωφύλλου:

Ὁ Κύριος προσευχόμενος.

Ἀπὸ τὸ εἰκονοφυλάκιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Σειρά:

«Χριστολογικά» ἀριθμ. 17

Copyright:

Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ.

Λεωφόρος Ὑμηττοῦ 47-51, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανή

Τηλ.: 210.72.24.123

www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-14-9

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.

Ἀρδιστιό 12-16, 116 36 Ἔθνη

Τηλ.: 210.921.7512, 210.921.4320 • Fax: 210.923.7003

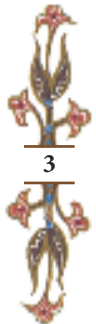
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δαυιήλ

Ο έόρτιος κύκλος τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος κατέχει προέχουσα θέσι στὸ εορτολόγιο τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας μας. Σ' αὐτὴ ἐκφράζεται καὶ κορυφοῦται ἡ πνευματικότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς λατρείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ κεντρικὸ περιεχόμενον τῆς εἶναι ἡ ποιοτικὴ ἱστορησις τοῦ σωτηρίου Πάθους τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἐμπνευσμένοι ὕμνοι τῶν ἡμερῶν μὲ σπάνια δεξιότητες, λυρικότητα καὶ ἄφθαστη ποιητικὴ ὠραιότητα περιγράφουν τὰ γεγονότα καὶ τὶς κεντρικότερες στιγμὲς τῆς ἀρρήτου ταπεινώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ στὸ ἐκούσιον Πάθος Του.

Οἱ ποιητὲς τῶν ὕμνων μελετῶντες τὰ ἱερὰ καὶ θεό-
πνευστα κείμενα τῶν Γραφῶν καὶ ζῶντες στὴν καρδιά
τους τὸ ἄφατο μυστήριον τῆς ἀπορρήτου κενώσεως τοῦ
Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ κατορθώνουν νὰ διατυπώσουν σ' αὐτοὺς
μὲ σπάνια θεολογικὴ δύναμι καὶ ἀκριβεία τὴν διδασκα-
λία καὶ τὴν πνευματικότητα τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας μας.

Οἱ πιστοὶ δὲν ἐορτάζουν ἀπλῶς τὰ τίμια καὶ σεπτὰ
πάθη τοῦ Σωτῆρος τους, ἀλλὰ ζοῦν αὐτὰ μυστικὰ στὸν
ἄδυτο χῶρον τῆς λατρεύουσας καρδιάς τους.

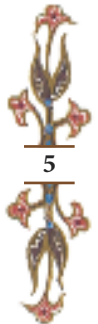
Ἡ ὀρθόδοξη λατρεία εἶναι μία ζωντανὴ καὶ ἐνεργὸς
συμμετοχὴ στὰ ἱερὰ γεγονότα τοῦ ἐόρτιου κύκλου. Ὁ
χρόνος συμπυκνώνεται κατὰ τὴν ἀνέλιξι τοῦ ἐορταζό-
μενου λειτουργικοῦ γεγονότος, γίνεται ἓνα μυστικὸ καὶ
ζωηφόρο παρόν, στὸ ὁποῖο συγκλίνουν τόσο τὸ πα-
ρελθόν, τὸ ἤδη τετελεσμένο, τὸ ὁποῖο βιώθηκε καὶ πάλι
βιώνεται, ὅσο καὶ τὸ μέλλον, ποὺ βιώνεται ὅμως ἐσχα-
τολογικῶς ὡς τὸ βέβαιο, ὑπεσχημένο καὶ ἄρρητο περιε-
χόμενο τῆς θείας ἐπαγγελίας ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ἐν Χρι-
στῷ ἐλπίδα τῶν πιστῶν.

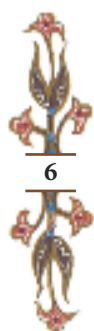
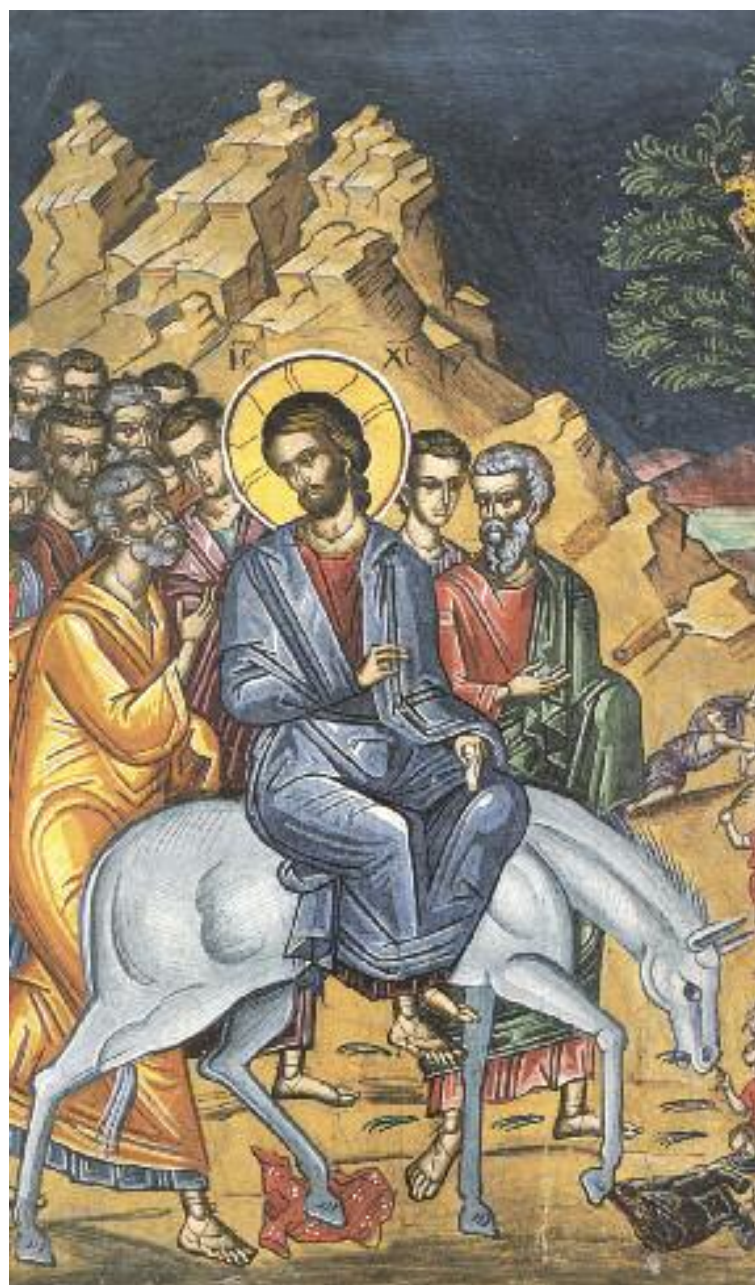
Κατὰ τὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες τῶν πανσέπτων αὐτῶν
ἡμερῶν τῶν Ἁγίων Παθῶν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ ἡ εὐσεβὴς καρδιά τῶν πιστῶν πάλ्लεται ὀλόκληρη
καὶ ἀναμοχλεύεται ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος. Δονεῖται ἐκ βάθρων αἰσθανόμενη τὶς ἄρρη-
τες ἀναβάσεις καὶ καταβάσεις, τὶς φωτεινὲς ἀνταύγειες
καὶ τὶς σκιερὲς ἀποκρύψεις τοῦ ὑπερφουῦς μυστηρίου.
Συνέχουν καὶ συμπνίγουν αὐτὴ ἄλλοτε ἡ εὐάρεστη ὁσμὴ
τῆς ἀρετῆς τοῦ Κυρίου καὶ ἄλλοτε ἡ πικρὴ γεῦσις τῆς
ἀχαριστίας καὶ ἐμπάθειας τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ.

Σὲ ὅλες τὶς ποικιλόμερφες φάσεις τῆς πραγματοποιη-
ήσεως τῆς θείας βουλῆς στὸ Πάθος τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ,
ἡ καρδιὰ τοῦ πιστοῦ δὲν παραμένει ἀδιάφορη καὶ ἀπα-
θής, ἀλλὰ μετέχει σ' αὐτὸ μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις τῆς θεό-
μορφης οὐσίας της.

Προσεγγίζοντες χρονικὰ πρὸς τὴν Ἁγία καὶ Μεγάλη
Ἑβδομάδα προσφέρουμε στοὺς πιστοὺς τῆς Ἱερᾶς Μη-
τροπόλεώς μας ἕνα βοήθημα μὲ σκοπὸ νὰ βιώσουν τὸ
θεῖο Πάθος σὰν σταυροαναστάσιμη ἀγωνιστικὴ πο-
ρεία κατὰ τῶν ἐπιρρῦτων παθῶν ποὺ θὰ τοὺς ὀδηγήσει
στὴν ἐν Χριστῷ ἐλευθερίᾳ καὶ «εἰς τὴν ἐξανάστασιν
τῶν νεκρῶν» (Πρὸς Φιλιππησίους γ' 10).

1. Ἡ προετοιμασία τῆς ψυχῆς ἐν ὄψει τῆς ἐλεύσεως τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ

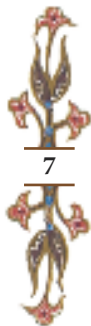
Στοὺς ὕμνους τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Μεγάλης Ἐβ-
δομάδος ἡ Ἐκκλησία προτρέπει τοὺς πιστοὺς νὰ ἀγα-
πήσουν καὶ νὰ προετοιμάσουν τὴν ψυχὴ τους γιὰ νὰ
ὑποδεχθοῦν τὸν ἐρχόμενο Νυμφίον Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ προετοιμασία αὐτὴ εἶναι συγκεκριμένη καὶ συνί-
σταται στὴν ὀρθὴ πίστι καὶ στὶς λάμπουσες ἀρετές.

α) Μὲ τὴν ὀρθὴ πίστι ὁ πιστὸς ὁδηγεῖται στὴν ἐπί-
γνωσι τοῦ Νυμφίου τῆς Ἐκκλησίας Κυρίου μας Ἰησοῦ
Χριστοῦ καὶ τὴν κατανόησι τῶν σωτηριωδῶν γεγονό-
των τῆς ἐνσάρκου ζωῆς καὶ οἰκονομίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ
Θεοῦ κατὰ τὸν ἀπόστολο Πέτρο «*ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρ-
χοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους
καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἐπίγνωσιν*» (Β΄ Πέτρου α΄ 8).

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς πρὸ τοῦ Πάθους εἶχε
ἐνδιαφέροντα διάλογο μὲ τοὺς μαθητές Του στὴν Και-
σάρεια τῆς Φιλίππου, ὅταν τοὺς ρώτησε «*ὕμεῖς δὲ τίνα
με λέγετε εἶναι;*» καὶ ὁ Πέτρος ἔδωσε τὴν ἀναμενόμενη
ἀπὸ τὸν Κύριον ἀπάντησι «*Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ
Θεοῦ τοῦ ζῶντος*» (Ματθαίου ιστ΄ 15-16). Ἀλλὰ καὶ ἡ
ἐρώτησις ποῦ ἐτίθετο συνεχῶς στὸν Κύριόν μας εἶχε
σχέσι μὲ τὴν αὐτοσυνειδησία καὶ τὴν ταυτότητά Του,
ὅπως τοῦ Προέδρου τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Μεγάλου Συνε-

δρίου πὸν ἀνέκρινε τὸν Κύριο καὶ μὲ ἔκδηλη ταραχὴ τὸν ρώτησε: «Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ» (Ματθαίου κατ' 63).

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς τόσο πρὶν ὅσο καὶ μετὰ τὸ Πάθος καὶ τὴν Ἀνάστασί Του ἐξήγησε δημόσια στοὺς Ἰουδαίους καὶ ἰδιαιτέρως στοὺς Μαθητές Του τὰ γεγονότα, τὸν σκοπὸ καὶ τὶς συνέπειές τους γι' αὐτοὺς ὅπως:

♦ Στοὺς Ἰουδαίους προεφήτευσε, ὅτι θὰ ἀναστηθεῖ τρεῖς ἡμέρες μετὰ τὸν θάνατό Του, ὅταν ἐκεῖνοι τοῦ ἐζήτησαν ἀποδείξεις γιὰ τὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο Του:

«Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰμὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Ὡσπερ γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς ὁ προφήτης ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Βασίλισσα νότου ἐγεθθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶντος ὧδε» (Ματθαίου ιβ' 38-42).

Στοὺς Μαθητές Του πὸν ἐπορεύοντο πρὸς Ἐμμαούς:

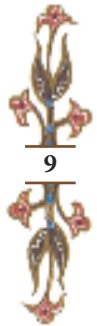
«Ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερομήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ» (Λουκᾶ κδ' 27).

♦ Καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας δίνει ἀπαντήσεις καὶ ἐξηγεῖ, ὅτι τὸ πάθος τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ δὲν ὀφείλετο σὲ τιμωρία τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἦταν ἐνέργεια φιλανθρωπίας καὶ τελείας ἀγάπης Του γιὰ νὰ θεραπευθοῦμε ἀπὸ τὶς πληγὲς τῶν ἁμαρτιῶν μας:

«Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; Καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; Ἀνηγγείλαμεν ὡς παιδίον ἐναντίον αὐτοῦ, ὡς ρίζα ἐν γῆ διψώση. Οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτῷ οὐδέ δόξα καὶ εἶδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος· ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλείπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· ἀνθρώπος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη. Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· παιδεῖα εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν. Τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν» (Ἡσαΐου νγ' 1-5).

β) Οἱ ἀρετὲς ἀποτελοῦν τὴν ἀπαστράπτουσα ἐσθῆτα, τὸ λαμπρὸ ἔνδυμα τῆς ψυχῆς τῶν πιστῶν, γιὰ νὰ γίνουν δεκτοὶ καὶ νὰ συμμετάσχουν στὴν αἰδία χαρὰ τῆς σωτηρίας, καὶ εὐφροσύνη τῆς πανηγύρεως τῶν πρωτοτόκων κατὰ τὸν ἀποστολικὸ λόγον «ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὅρει καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλήμ

ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων» (Πρὸς Ἑβραίους ιβ΄ 22-23). Ὁ Θεὸς δὲν κοινωνεῖ μὲ ἀκάθαρτες ψυχὰς ποὺ τὶς χαρακτηρίζει ἢ ἀπιστία καὶ ἢ ἀδιαφορία, ποὺ ταράζονται ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ἁμαρτίας.

Στὴν παραβολὴ τῶν βασιλικῶν γάμων ὁ Κύριος διευκρίνησε μὲ σαφήνεια, ὅτι δὲν θὰ συμμετάσχει στὴν πανηγύρι τῶν πρωτοτόκων ὅποιος δὲν διαθέτει ἔνδυμα γάμου:

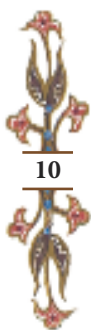
«Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου, καὶ λέγει αὐτῷ Ἐταῖρε, πῶς εἰσήλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφिमώθη. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων» (Ματθαίου κβ΄ 11-13).

Ὡς ἔνδυμα γάμου ἐνόησε ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀπόκτησι τῶν ἀρετῶν, μὲ τὶς ὁποῖες ἐνδύεται, λαμπρύνεται καὶ στολιζέται ἢ ψυχῇ.

Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου μας ἐπαληθεύεται κατὰ τὴν Ἀποκάλυψι, ὅπου ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης γράφει αὐτὸ ποὺ βλέπει:

♦ Ὅτι οἱ δίκαιοι φοροῦν στολὲς λευκὰς:

«Καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστῳ στολὴ λευκὴ, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοὶ» (Ἀποκαλύψεως στ΄ 11) καὶ «μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πο-

λύς, ὃν ἀριθμησαὶ αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοῖνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν» (Ἀποκαλύψεως ζ´ 9), ποὺ ἔπλυναν στὸ αἷμα τοῦ Ἄρνιου: «Καὶ εἶρηκα αὐτῶ Κυρίε μου, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἄρνιου» (Ἀποκαλύψεως ζ´ 14) καὶ «μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἔξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν» (Ἀποκαλύψεως κβ´ 14).

♦ Ὅτι στὴν λαμπρὴ πόλι τῆς αἰωνιότητος δὲν θὰ εἰσέλθουν ὅσοι ἔπραξαν τὴν ἀνομία καὶ ἀσέβεια:

«Τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ ἐν πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστὶν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος» (Ἀποκαλύψεως κα´ 8).

Ἐπειδὴ οἱ ἀρετὲς ἀποτελοῦν λαμπρὴ στολὴ τῆς ψυχῆς, ἡ Ἐκκλησία μας προβάλλει τὰ ἀναγκαῖα πρότυπα γιὰ νὰ παραδειγματίσει τοὺς πιστοὺς καὶ νὰ τοὺς παρακινήσει στὴν ἀπόκτησι τῶν ἀρετῶν. Μὲ τὴν παραβολὴ τῶν δέκα Παρθένων (Ματθαίου κε´ 1-13) ὁ Κύριος δὲν ἄφησε περιθώρια παρανοήσεων.

Θὰ παρουσιάσουμε αὐτὲς ποὺ προβάλλονται κατὰ τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδα καὶ τὰ πρότυπά τους.

α. Ταπείνωσι

(πρότυπο ὁ Τελώνης καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος)

Ἡ ταπείνωσις εἶναι τὰ φτερὰ τῆς ψυχῆς. Ὅδηγεῖ τὶς δίκαιες ψυχὲς πρὸ τοῦ θρόνου τῆς θείας μεγαλειότητος. Εἶναι ἡ λαμπρὰ καὶ ἀπαστρέπτουσα ἐσθῆτα (ἔνδυμα) μὲ τὴν ὁποία ἡ ψυχὴ ὁδηγεῖται πρὸ τοῦ θρόνου τοῦ Παναγάθου Θεοῦ. Ἡ ταπείνωσις ἀποσπᾷ τὸ θεῖο ἔλεος, προσελκύει τὴν θεία συμπάθεια καὶ προκαλεῖ τοὺς μυστικούς ὄμβρους τῆς θείας χάριτος.

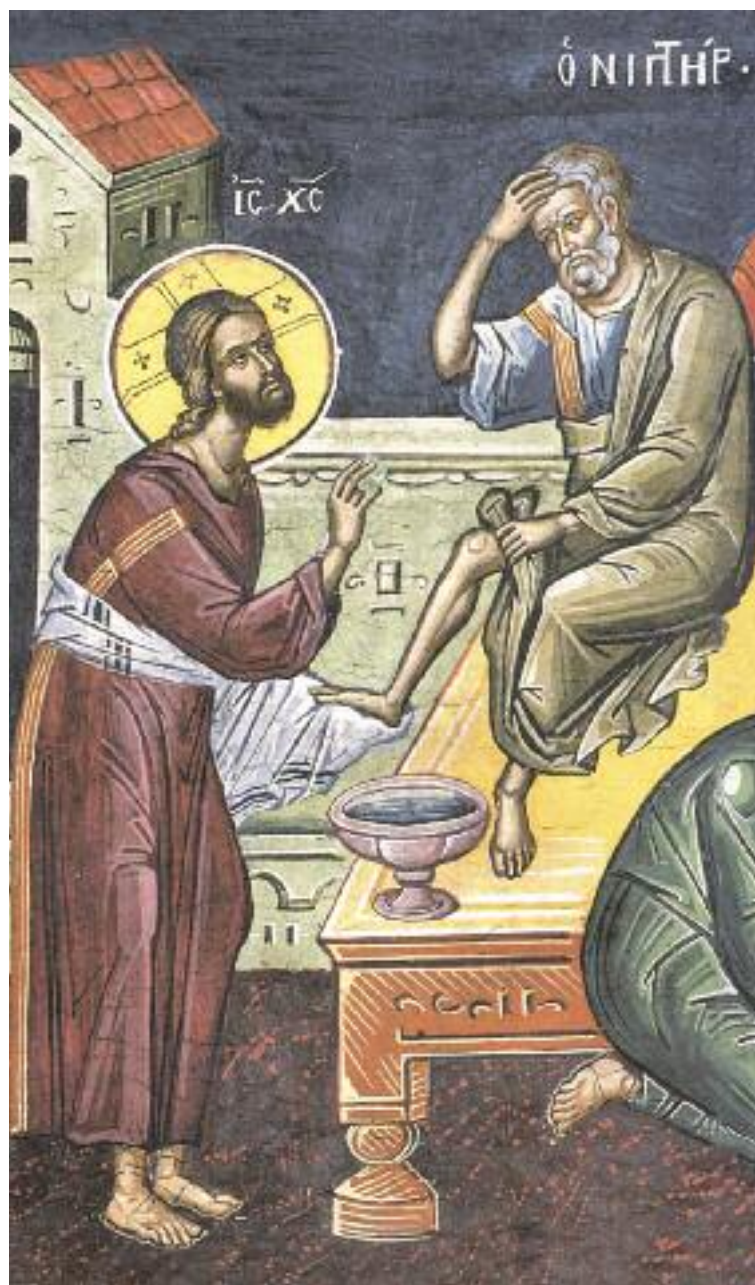
Ἡ ταπείνωσις εἶναι ἡ ρίζα καὶ τὸ θεμέλιο κάθε ἀρετῆς, τὸ γόνιμο καὶ καρπερὸ ἔδαφος τῆς δικαιοσύνης. Εἶναι ἡ εὐώδης ὁσμὴ τῆς θείας εὐδοκίας τὸ βάθος τοῦ χριστολογικοῦ αἰνίγματος, ἡ κρηπίδα τῆς θείας κενώσεως τοῦ Λόγου.

Ὁ Κύριός μας ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ἕνσαρκος οἰκονομία τοῦ Θεοῦ Πατρὸς ἦταν καὶ ἡ ἕνσαρκος ταπείνωσις κατὰ τὴν ἀποστολικὴ διδασκαλία «ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῶ» (Πρὸς Φιλιππησίους β' 6).

Ὅλη ἡ ἐπὶ γῆς διακονία Του ἦταν διακονία ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης. Ἦταν πρῶτος καὶ ταπεινὸς στὴν καρδιά Του. Ταπεινοὺς καὶ πρῶτους θέλει τοὺς μαθητὲς Του κατὰ τὴν ἐντολή Του: «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρῶτος εἶμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ» (Ματθαίου ια' 29). Ὁ Σωτῆρας ἀποστρέφεται τὴν ὑψηλοφροσύνη, τὸ κενὸ καὶ ἀλαλάζον φρόνημα τοῦ ματαίου ἀνθρώπου. Στοὺς στεναγμοὺς τῆς ταπεινωμένης καρδιάς ἀπαντᾷ πλουσιῶς ὁ Θεὸς δικαιοῶν καὶ ἀγιάζων αὐτήν.

Οἱ ταπεινοὶ εἶναι οἱ γνήσιοι μαθητὲς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν λόγο Του «μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύ-

ματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθαίου ε΄ 3), οἱ πορευόμενοι κατ' εἰκόνα τοῦ θείου Διδασκάλου, οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας, οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν θεία δικαιοσύνη κατὰ τὸν μακαρισμὸ τοῦ Κυρίου «μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται» (Ματθαίου ε΄ 6).

Οἱ ταπεινοὶ εἶναι τὸ καινὸ φύραμα τὸ τόσο ξένο γιὰ τὸν κόσμον τῆς ματαιότητος καὶ τῆς φθορᾶς, ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητο γιὰ τὴν συντήρησιν τῆς κοινωνίας κατὰ τὴν διδασκαλία τοῦ Κυρίου: «Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς. Ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται;» (Ματθαίου ε΄ 13).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος προβάλλει τὸν Κύριό μας ὡς πρότυπο ταπεινώσεως καὶ προτρέπει τοὺς πιστοὺς νὰ ἀποκτήσουν τὸ ἴδιο φρόνημα ταπεινώσεως μ' Ἐκεῖνον (Πρὸς Φιλιππησίους β΄ 5-11), νὰ ἀποβάλλουν τὸ μάταιον καὶ ὑψηλὸ φρόνημα καὶ νὰ καταδέχονται τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἄσημους κατὰ τὸν λόγο: «Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς» (Πρὸς Ρωμαίους ιβ΄ 16).

Ἡ ταπείνωσι θεωρεῖται ἀδυναμία καὶ πτωχεία ἀπὸ τοὺς κοσμικοὺς. Γιὰ τὸν Θεὸ ὅμως εἶναι ὁ πλοῦτος τῆς ψυχῆς καὶ ἡ ἀφθαρτὴ δόξα τῆς. Ἡ πτωχεία τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ὁ ἄρρητος θησαυρὸς στὰ ἀκένωτα ταμεῖα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

β. Φιλαδελφία

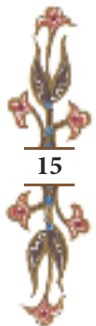
Ὁ Κύριος διαμορφώνοντας τὸ ἦθος τῶν μαθητῶν Του τοὺς εἶπε «πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοὶ ἐστέ» (Ματθαίου κγ' 8). Στὸν ἀπόστολο Πέτρο οὗ Κύριος παρήγγειλε νὰ στηριξοῦν τοὺς ἀδελφοὺς του μετὰ τὴν μετάνοιά του γιὰ τὴν τριπλῆ ἄρνησι καὶ τὴν ἐπιστροφὴ κοντὰ Του. «Σὺ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου» (Λουκᾶ κβ' 32).

Ἐπομένως ἡ φιλαδελφία εἶναι ὁ ζωτικὸς δεσμὸς τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία μεγάλη πνευματικὴ οἰκογένεια. Εἶναι ἡ πνευματικὴ μητέρα τῶν πιστευόντων κατὰ τὸν Ὁριγένη: «Ἔστι δὲ καὶ τοὺς φυσικοὺς νοεῖν πατέρας, ἧ καὶ τοὺς πνευματικοὺς νοεῖν διδασκάλους. Καὶ γὰρ τούτων μήτηρ ἡ Ἐκκλησία» (Στις Παροιμίες Σολομώντος P.G. 17, 201 B). Τοὺς πιστοὺς γεννᾷ ἡ Ἐκκλησία πνευματικὰ καὶ ἀναγεννᾷ μετὰ τὸν σωτήριο λόγο Της καὶ τὰ μυστήριά Της. Ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία οἱ πιστοὶ τρέφονται μυστικῶς καὶ οἰκοδομοῦνται σὲ Σῶμα Χριστοῦ.

Εἶναι φανερό, ὅτι οἱ πιστοὶ ὡς τέκνα τῆς ἴδιας μητέρας, ὡς συλληφθέντες στὴν ἴδια πνευματικὴ μήτρα, εἶναι μεταξύ τους ἀδελφοί. Συνδέονται μετὰ κοινὸς δεσμοὺς πνευματικῆς ἐνότητος καὶ συγγένειας κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο διδάσκοντα ὅτι:

«Ἐν σῶμα καὶ ἐν Πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἷς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν. Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ» (Πρὸς Ἐφεσίους δ' 4-7).

Ὅπως τὰ τέκνα μιᾶς φυσικῆς οἰκογένειας ἐνώνει ὁ πνευματικὸς σύνδεσμος τῆς φιλαδελφίας καὶ τῆς ἀγάπης, ὁμοίως καὶ τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ τὰ συνδέει τὸ αὐτὸ πνεῦμα φιλαδελφίας ἐνότητος καὶ ἀγάπης. Γι' αὐτὸ ὁ ἀπόστολος Παῦλος προτρέπει τοὺς πιστοὺς: «*Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης*» (Πρὸς Ἐφεσίους δ' 1-3).

Μὲ τὴν παραβολή Του ὁ Κύριος περὶ τοῦ ἀνοικτίρμονος δούλου κατέκρινε τὰ ἀπάνθρωπα αἰσθήματα τοῦ πονηροῦ καὶ ἀχάριστου δούλου, ἀφοῦ ὁ κύριός του θὰ διατάξει τοὺς ὑπηρέτες Του: «*Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων*» (Ματθαίου κε' 30).

Οἱ ἀναλογίες τῆς παραβολῆς εἶναι ὄντως τραγικές, ὅταν ἐφαρμόζονται στὴν πνευματικὴ κοινότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Κύριος ἐδίδαξε ἐμπράκτως τὴν φιλανθρωπία. Ἐκίηρξε τὴν ἀνοχή καὶ τὴν συμπάθειά Του στοὺς μετανοοῦντες ἁμαρτωλοὺς. Ἔδωσε ἄφεσι ἁμαρτιῶν στοὺς κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένους μὲ τὴν πρόσκλησί Του: «*Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς*» (Ματθαίου ια' 28).

Ὅταν οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου ἐπιδεικνύουν μοχθηρία στὶς μεταξὺ τους σχέσεις τότε ἐκπίπτουν τῆς ὑψηλῆς περιωπῆς τῆς χάριτος, εἶναι ἀνάξιοι δοῦλοι τοῦ Δε-

σπότου Χριστοῦ ἐμπαθεῖς καὶ μοχθηροὶ ὕβριστὲς τῆς ἀγαθωσύνης καὶ τῆς χρηστότητός Του.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος συμβουλεύει τοὺς πιστοὺς πῶς νὰ ἀντιμετωπίζουν τὶς ἐπιθέσεις τῶν ἀδελφῶν τους:

«Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες. Προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων· εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες. Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. Ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν, ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν» (Πρὸς Ρωμαίους ιβ' 17-21).

Γι' αὐτὸ οἱ Ἀπόστολοι προτρέπουν τοὺς πιστοὺς:

«Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι» (Πρὸς Ρωμαίους ιβ' 10).

«Ἡ φιλαδελφία μενέτω, τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε» (Πρὸς Ἑβραίους ιγ' 1-2).

«Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ Πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενωῶς» (Α' Πέτρου α' 22).

«Καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνῶσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατεῖᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσέβειᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην» (Β' Πέτρου α' 5-7).

Ἡ ὁμολογία τῆς Ἐκκλησίας μας προτρέπει:

«Τὴν φιλαδελφίαν κτησώμεθα, ὡς ἐν Χριστῷ, ἀδελφοί, καὶ μὴ τὸ ἀσυμπαθὲς πρὸς τοὺς πλησίον ἡμῶν, ἵνα μὴ ὡς ὁ δοῦλος κατακριθῶμεν, ὁ ἀνελεήμων, διὰ τὰ δηνάρια, καὶ ὡς ὁ Ἰούδας μεταμεληθέντες, μηδὲν ὠφελήσωμεν» (Τροπᾶριον τοῦ δ' Ἀντιφώνου τοῦ Ὁρθρου τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς).

γ. Ἐγκράτεια (παράδειγμα ὁ πάγκαλος Ἰωσήφ)

Τὸ παράδειγμα τοῦ παγκάλου Ἰωσήφ παραμένει ὡς φωτεινὸ πρότυπο ἀγνότητος, φωτεινὸς ὁδοδείκτης στὴν ἀγωνιστικὴ πορεία τῶν πιστῶν. Πρότυπο καὶ σύμβολο ὅμως γιὰ τοὺς ὀλίγους καὶ ἐκλεκτοὺς.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς παρακοῆς τῶν πρωτοπλάστων ἡ ἀπόλαυσις τῆς ἡδονῆς τῶν αἰσθήσεων καὶ ἡ ἱκανοποίησις ὁρμῶν τοῦ ἐνστίκτου εἰσέβαλαν δίκην ἀγρίων θηρίων στὴν παραπεσοῦσα ἀνθρώπινη φύσι καὶ ἐπικυριάρχησαν σ' αὐτή. Ἀπὸ τὴν ἀνάφλεξι τοῦ αἰσθησιακοῦ βόρβορου ἡ φύσις ὀλόκληρη πυροῦται ἔκτοτε καὶ ἀναφλέγεται. Ἡ ἀλόγιστη δουλεία τῆς σαρκὸς ἐξαθλιώνει τὴν ὑπαρξι καὶ τὴν καταξευτελίζει. Εἶναι δὲ τόση ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐξουσία τῆς, ὥστε ἐκυριάρχησεν ἀδιάκριτα πάνω σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὴν διάρκεια ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Στὴν Ἐκκλησία ὅμως τὸ συμβὰν κακὸ διορθώνεται καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν δύναμι τῆς ἁμαρτίας.

Ἡ γεννετήσια ὁρμὴ εἶναι ἄξια, ὅταν εἶναι κεκαθαρομένη τῆς ἐφάμαρτης ἡδονῆς καὶ ἰκανοποιεῖται ἰσορροπῶς καὶ νομίμως μέσα στὸ πεδίο τῆς χάριτος τοῦ εὐλογημένου γάμου.

Ὁ Ἰωσήφ ὁ πάγκαλος δὲν ὑπέκυψε στὸν πειρασμὸ τῆς ἀπολαύσεως τῆς ἡδονῆς ἀπὸ ἄθεσμη σχέσι. Γι' αὐτὸ προβάλλεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας, γιὰ νὰ ἐνισχύονται οἱ πιστοί:

✱ Ὅσοι τιμοῦν καὶ λατρεύουν τὸν Λυτρωτὴ καὶ Σωτῆρα Χριστὸ μὲ τὴν ἀγνότητά τους,

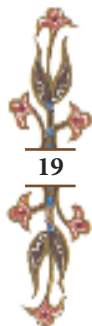
✱ Ὅσοι βιοῦν ἐσωτερικῶς τὸ λυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Σωτῆρος,

✱ Ὅσοι ἔχουν νοῦν Χριστοῦ κατὰ τὸ ἀποστολικό: «*Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν*» (Πρὸς Κορινθίους Α' β' 16) καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο ποὺ ἐνοικεῖ στίς καρδιῆς καὶ τὰ σώματά τους

✱ Ὅσοι δέχονται στὸ σῶμα τους τὰ ἄχραντα καὶ θεῖα μυστήρια καὶ δὲν τὸ κατασπιλώνουν, δὲν τὸ μολύνουν, μὲ ἀθέμιτες ἡδονὲς ὑποδουλωμένοι στὰ ἀκάθαρτα πάθη τῆς φθορᾶς.

Εἶναι σαφῆς ἡ ἀποστολικὴ διδασκαλία ὅτι:

«*Οὐκ οἶδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλόλατραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενικοῖται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε κλέπται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοιδοροὶ, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι*» (Πρὸς Κορινθίους στί 9-10).

δ. Μετάνοια

(Παράδειγμα ἡ Πόρνη - ὁ ἀπόστολος Πέτρος)

Μεγάλη ὄντως καὶ σωτήριος ἡ μετάνοια. Σηκώνει ἀπὸ τὴν πτώσι τῆς ἁμαρτίας τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ἀνυψώνει στὸν οὐρανό. Ἀναμοχλεύει τὸ βάθος τῆς ψυχῆς. Καθαρίζει τὴν καρδιά. Ζωογονεῖ τὴν συνείδησι. Ἀνακαινίζει τὴν ὑπαρξι, ποὺ ἐφθάρη ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Ἀποτριβεί τὴν ἐνοχή. Ἀφανίζει τοὺς ἠθικοὺς σπύλους. Καθαρίζει τὸν ρυπό ἀπὸ τὸν χιτῶνα τῆς ψυχῆς. Εἶναι τὸ θεῖο καὶ μυστικὸ λουτρὸ τῆς ὑπάρξεως. Οἱ ζωηφόροι κρουνοὶ τοῦ ἀνακαινίζουν τὴν φύσι, ἐπαληθεύουν τὴν συνείδησι.

Ἡ θεία Χάρις ἀποκαθιστᾷ μὲ τὴν μετάνοια καὶ δικαιώνει τὸν ἁμαρτήσαντα, καὶ ὁ ἄνθρωπος γίνεται καὶ πάλι υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὰ ἐνεργοῦνται ὅταν ἐκδηλώνεται πραγματικὴ καὶ ἀληθινὴ μετάνοια. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος συντριβεται πρὸ τοῦ μεγέθους τῆς παραβάσεως τοῦ ἁγίου θελήματος. Ὅταν ἡ μετάνοια ἐκδηλώνεται ὡς ἀλλαγὴ νοῦ, διαθέσεως, φρονήματος, συμπεριφορᾶς. Ὅταν εἶναι μῖσος κατὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ σταθερὴ ἀπόφασι ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοὺς θανατηφόρους βρόχους καὶ τὴν δυναστεία τῆς. Ὅταν εἶναι ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρόσκλησι στὴν ἐπιθυμία τῆς σωτηρίας καὶ στὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀπείρου ἐλέους καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου.

Ἡ δικαίωσις τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ προσφέρεται διὰ τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι κατάστασις στατικὴ. Ἡ παρεχομένη δι' αὐτῶν θεία Χάρις δύναται νὰ ὀδηγήσει τὸν ἄνθρωπο στὸν ἁγιασμό, δύναται ὅμως καὶ νὰ τὸν ἐγκαταλείψει. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ ἐνδεχόμενα ὀφείλονται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνο στὴν

ἐλεύθερη συνέργεια τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν θεία Χάρι. Ὅπως δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος δύναται βοηθούμενος ἀπὸ τὴν θεία Χάρι νὰ προχωρήσει πρὸς τὴν τελειώσι του, κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο δύναται, ἀρνούμενος νὰ συμπράξει μὲ τὴν θεία Χάρι, νὰ ἐκπέσει ἀπὸ τὴν κατάστασι τῆς τελειώσεως πὺ εἶχε ἀποκτήσει μὲ τὴν δικαίωσί του.

Σ' αὐτὸ τὸ δεύτερο ἐνδεχόμενο συντελοῦν ἡ ἀδυναμία τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ὁ ἔντονος πόλεμος τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τῆς ἁμαρτίας τῶν παθῶν.

Τὰ πάθη τραυματίζουν καὶ νεκρώνουν τὴν ψυχὴ. Ἡ μετάνοια θεραπεύει καὶ ζωογονεῖ τὴν πληγωθεῖσα ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ψυχὴ.

ε. Ὁμολογία

(Παράδειγμα ὁ Ληστής, ὁ Ἐκατόνταρχος)

Ὁ Ληστής πὺν σταυρώθηκε μὲ τὸν Κύριό μας σώθηκε κατὰ τὴν ἀνεξερεύνητη βούλησι τοῦ Δικαιοκρίτου Κυρίου μας, ἐπειδὴ ἐπετίμησε τὸν ἄλλο Ληστή, πὺν ὕβριξε τὸν Κύριό μας καὶ τὸν ἐγλεύαζε μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους σταυρωτές Του, πὺν δὲν πίστευαν στὴν θεότητά Του καὶ ἐκεῖνος ὁμολόγησε τὴν θεότητά Του καὶ τὴν δική του ἁμαρτωλότητα.

Ἡ σωτηρία προϋποθέτει ἐπομένως τὴν σωτήριο ὁμολογία τῆς ἁμαρτωλότητός μας, τὴν αἴτησι τοῦ ἐλέους καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν διακήρυξι τῆς πίστεώς μας στὸν Λυτρωτὴ καὶ Σωτῆρα μας.

Μ' αὐτὴ τὴν προϋπόθεσι παρέχεται ἡ σωτηρία, ὅπως διδάσκει ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«*Ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. Ὅτι ἐὰν ὁμολογήσης ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσης ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. Λέγει γὰρ ἡ γραφή πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχυνθήσεται. Οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται» (Πρὸς Ρωμαίους ι' 8-13).*

2. Ὁ Νυμφῶνας καὶ ἡ πνευματικὴ ἐγρήγορι τῆς ψυχῆς

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἐπουράνιος Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ πιστοὶ εἶναι οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου μας:

«*Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον χρόνον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν» (Ματθαίου θ' 15).*

Ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὁ Χριστὸς ἐξαγόρασε τὴν πανάσπιλο νύμφη Του, ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, δηλαδή τὶς ψυχὲς τῶν πιστῶν κατὰ τό «*Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν*

ἐκ τῆς κατάρρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρρα γέγραπται γάρ· ἐπικατάρρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου» (Πρὸς Γαλάτες γ' 13).

Γι' αὐτὸ οἱ πιστοὶ αἰωνίως θὰ δοξολογοῦν τὸν ἔξαγοράσαντα αὐτοὺς Λυτρωτὴ καὶ Σωτῆρα τους:

«Καὶ ἄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες Ἄξιός εἰ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους» (Ἀποκαλύψεως ε' 9).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει μὲ σαφήνεια:

«Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων» (Πρὸς Κορινθίους Α' ζ' 23).

«Ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἃτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ» (Πρὸς Κορινθίους Α' στ' 20).

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐπισημαίνει ὅτι, οἱ αἰρετικοὶ ἀρνοῦνται τὸν ἔξαγοράσαντα αὐτοὺς Δεσπότη.

«Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφηταὶ ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἐαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν» (Β' Πέτρου β' 1).

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπέπλυνε τὴν Ἐκκλησία, δηλαδή τὶς ψυχὰς τῶν πιστῶν (Πρὸς Ἐφεσίους ε' 25-26) ἀπὸ τὸ αἷσχος τῆς ἁμαρτίας καὶ τὴν ἐλάμπρυνε μὲ τὴν δόξα τῆς ἀναστάσεως, τῆς νίκης δηλαδή κατὰ τοῦ θανάτου, μὲ τὴν συμμετοχὴ τῆς στήν αἰώνια ζωὴ καὶ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα αἰώνια καὶ ἄφθαρτα ἀγαθὰ ποὺ οἱ ἄνθρωποι ἐστεροῦντο καὶ ἦσαν ἀποξενωμένοι ἀπ' αὐτά.

Ἄλλα πρὸ τοῦ σωτηρίου Πάθους Του ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐλάμπρυνε τὴν πνευματικὴ νύμφη Του, δηλαδὴ τὴν Ἐκκλησία, ὅταν στὴν μήτρα τῆς Παρθένου Μαρίας προσέλαβε τὴν ἀνθρώπινη φύσι. Στὴν θεοφόρο μήτρα τῆς Παρθένου Μαρίας ἐτελέσθησαν οἱ μυστικοὶ γάμοι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἄρρητη πνευματικὴ ἔνωσι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μὲ τὴν θεία.

Μὲ τὴν ἔνωσι αὐτὴ ὁ Κύριος ἐθέωσε τὸ ἐκ τῆς Παρθένου πρόσλημμα καὶ τὸ ἐξωράισε μὲ τὴν αὐγή, τὴν λάμψι τῆς θεότητός Του.

Σ' αὐτὸ τὸν Νυμφίο καὶ σ' αὐτοὺς τοὺς ἄρρητους πνευματικοὺς γάμους σπεύδουν οἱ ψυχῆς τῶν πιστῶν, ἐπειδὴ ὅταν ἐνωθοῦν μὲ τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ σώζονται. Ἡ σωτηρία ἀποτελεῖ τὸν ἔσχατο λόγο καὶ σκοπὸ τῆς ὑπάρξεώς μας καὶ ἐπιτυγχάνεται ἐν Χριστῷ, διὰ τῆς ἐνώσεώς μας δηλαδὴ μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Ἄλλα ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἀπροειδοποίητα καὶ θὰ παραλάβει μαζί Του τὶς ἄξιες ψυχῆς στὴν χαρὰ τῆς αἰώνιας ζωῆς.

Γι' αὐτὸ οἱ ψυχῆς δὲν πρέπει νὰ παραδοθοῦν στὴν ὀλέθρια νάρκη τοῦ πνευματικοῦ ὕπνου, ἀλλὰ νὰ γρηγοροῦν προσημένοντας τὴν ἔλευσι τοῦ Κυρίου εὐτρεπισμένες καὶ προετοιμασμένες θεοπρεπῶς.

Ἀνάξιες εἶναι οἱ ψυχῆς ποὺ ἀδιαφοροῦν, ρεμβάζουσες στὸν ἁμαρτωλὸ καὶ μάταιο καὶ πρόσκαιρο καὶ ἄστατο κόσμο, ποὺ ἔχει ρυπαρὸ ἔνδυμα ποὺ ἀποστάζει τὸν βόρβορο τῆς ἁμαρτίας, ποὺ ἀναδίδει τὸ αἷσχος τῆς πνευματικῆς ἀποστασίας. Ἀνάξιες εἶναι οἱ ψυχῆς ποὺ δὲν ἐκτιμοῦν τὴν ἀγνότητά τους, ποὺ ἐκπορνεύθηκαν στὰ σκοτεινά καταγώγια τοῦ θανάτου, ποὺ καταφρο-

νοῦν τὸν Νυμφίο τους, ποὺ ἀπεμπολοῦν τὴν χάρι, ποὺ παραδόθηκαν στὸν ὕπνο τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς πνευματικῆς χαννώσεως καὶ ραστώνης.

Ὁ Κύριος συνέστησε στοὺς μαθητές Του: «Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ἧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται» (Ματθαίου κε΄ 13).

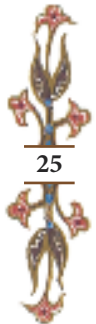
3. Ἡ μυστρικὴ συνανάβασι καὶ κάθαρσι τῆς ψυχῆς

Ὁ Κύριος ἀνήγγειλε στοὺς μαθητές Του τὴν πορεία πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸ ἐκούσιο Πάθος Του.

«Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται» (Ματθαίου κ΄ 18-19).

Γνωρίζει τὸ Πάθος Του καὶ σπεύδει ἐκουσίως σ' αὐτὸ γιὰ νὰ ἐξαγοράσει τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν δουλεία τῆς ἁμαρτίας. Οὐδὲν ἀπρόοπτο, οὐδὲν ἀναγκαστικὸ συνέβη σ' Αὐτόν. Ὁ σταυρικὸς θάνατος ἦταν τὸ ποτήριο τῆς κενώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ποὺ ἤπιε ἕως τρυγῶς ἀπὸ τὴν ἀγάπη Του γιὰ τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τοὺς λόγους Του στὴν ὑπερφυᾶ προσευχῇ Του, ὅπως διασώθηκαν στὸ ἱερὸ εὐαγγέλιο:

«Καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι,

παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ» (Ματθαίου σκ' 39). Αὐτὸ τὸ ποτήριον τὸ ἤπιε ἀπὸ ἀγάπης.

Στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν κόσμον ἀναφέρεται ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης:

«Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάννου γ' 16).

Ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας προβάλλεται ὡς πρότυπο ἀγάπης, ἐπειδὴ θυσιάσθηκε γιὰ τοὺς ἀνθρώπους.

Εἶπε: «Μερίζονα ταύτης ἀγάπης οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ» (Ἰωάννου ιε' 13). Διευκρίνησε ὅτι «διὰ τοῦτο ὁ πατὴρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν» (Ἰωάννου ι' 17).

Καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρεται στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιὰ μᾶς τοὺς ἁμαρτωλούς.

«Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε» (Πρὸς Ρωμαίους ε' 8).

Οἱ ψυχὲς τῶν πιστῶν φλεγόμενες ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ θεωροῦν, ὅτι συνέχονται, καταλαμβάνονται ἀπὸ τὸ Πάθος τοῦ Σωτῆρος τους.

Αὐτὴ τὴν θεία ἀγάπη ὑμνεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; Καθὼς γέγραπται ὅτι ἔνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. Ἄλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ

τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρῖσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν» (Πρὸς Ρωμαίους η´ 35-39).

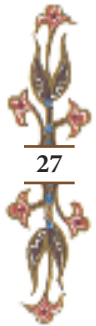
Οἱ πιστοὶ ἔχοντες τὴν διάνοιά τους καθαρὴ ἀπὸ τὶς πυκνότατες συστροφές καὶ τὴν ἐμπαθῆ συσκότισι τῆς ἁμαρτίας συμπορεύονται μὲ μυστικὸ τρόπο μὲ τὸν Κύριο καὶ συσταυρώνονται μαζί Του νεκρούμενοι ὡς πρὸς τὴν ἐπικίνδυνη γοητεία τοῦ ἁμαρτωλοῦ βίου κατὰ τὸν λόγο τοῦ Κυρίου

«Ὅς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν» (Μάρκου η´ 35). Αὐτὴ ὁμως ἡ νέκρωσι ὁδηγεῖ στὴν ἀνάστασι καὶ στὴ ζωὴ.

Ὁ θεόπνευστος λόγος τῆς ἁγίας Γραφῆς ἐπισημαίνει μὲ ποιοὺ τρόπο οἱ πιστοὶ κοινωνοῦν στὸ Πάθος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

α) Ὅταν συμμετέχουν στὰ ἅγια Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας κατὰ τὸν τρόπο ποὺ ἀναλύει ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολὴ του:

«Ἡ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώ-

ματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα, τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζησομεν αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. Ὁ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ, ὃ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ Θεῷ. Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν» (Πρὸς Ῥωμαίους στ' 3-11) συνανυψώνονται μαζί Του στὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ στὴν ἐπουράνιο βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἡ διδασκαλία αὐτὴ περιέχεται στὸ θεολογικώτατο ἀπολυτίκιο τῆς ἑορτῆς τῶν Βαΐων:

«Συνταφέντες σοι διὰ τοῦ Βαπτίσματος, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, τῆς ἀθανάτου ζωῆς ἠξιώθημεν τῇ Ἀναστάσει σου».

Αὐτὸ συνιστᾷ τὴν σωτηρία καὶ τὴν δικαίωσι τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ δικαίωσις τοῦ ἀνθρώπου στὴν σωτηριολογία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ἐνέργεια τῆς θείας Χάριτος, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εἶναι δωρεά, ἐλεύθερο χάρισμα τῆς ἀπείρου ἀγαθότητος καὶ τῆς εὐσπλαχνίας τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἀποστολικὴ διδασκαλία «*χάριτί ἐστε σεσωσμένοι*» (Πρὸς Ἐφεσίους β' 5).

Ὁ ἄνθρωπος σὲ οἰανδήποτε κατάστασι ἠθικῆς σταθερότητος καὶ προετομασίας καὶ ἂν εὐρίσκειται δὲν δικαιούται κατ' ἀξίαν τὴν σωτήρια αὐτὴ δωρεά.

Παρὰ ταῦτα ἡ θεία Χάρις, τὸ Ἅγιο Πνεῦμα παραμένει ἀνενεργὸς ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν δὲν συμπράξει ἐλευθέρω μαζί Του στὴν ἀξιοποίησι τῆς σωτηρίας δωρεᾶς.

Ἡ θεία Βασιλεία εἶναι μὲν χορηγία τῆς ἀπείρου χάριτος τοῦ Θεοῦ εἶναι ὅμως συγχρόνως καὶ ἀπόκτημα τῶν ἀξίων κατὰ τὸν λόγο Του:

«Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαί ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου» (Ματθαίου κ' 23).

Σύμφωνα μὲ αὐτὰ οἱ πιστοὶ ὀφείλουν νὰ ἐργασθοῦν συντονισμένα γιὰ νὰ κατασταθοῦν ἄξιοι τῆς θείας δωρεᾶς. Ἐπομένως ἡ κάθαρσις τῆς ψυχῆς εἶναι ὄρος ἀπαραίτητος τῆς θεοποιητικῆς ἀναβάσεως. Μόνο ὅσοι ἔχουν καθαρὴ καρδιὰ θὰ εἰσέλθουν στὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ, θὰ δοῦν τὸ ἀπαστράπτον πρόσωπο τοῦ Πατρὸς κατὰ τὸν ἀποστολικὸ λόγον *«βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην»* (Α' Κορινθίους ιγ' 12) καὶ θὰ λάμπουν καὶ ἀπὸ τὸν ἥλιο λαμπρότερα καὶ ἐντονώτερα. Οἱ ἐμπαθεῖς καὶ ἄναγνοι, οἱ ρυπαροί, οἱ ἀκάθαροι, οἱ ἔχοντες σπιλωμένο νοῦ καὶ πονηρὴ καρδιὰ χωρὶς μετάνοια, θὰ παραμείνουν ἐκτὸς τῆς κατοικίας τῶν ἁγίων, ὅπως μὲ σαφήνεια διδάσκει ὁ Κύριός μας: *«Καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας»* (Λουκᾶ ιγ' 27). Στερημένοι τὸ μακάριο φῶς τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ, θὰ

ἀποτελέσουν κοινωνία τῆς ἀτελεύτητης πνευματικῆς ἀθλιότητος κατὰ τὸν λόγο Του: «Τότε ἔρει καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ» (Ματθαίου κε' 41).

β) Ὄταν πάσχουμε, ὑποφέρουμε γιὰ τὸν Χριστό, γιὰ τὴν πίστι, γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Ὁ Ἰδιος εἶπε:

«Μακάριοι ἐστὲ ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξουσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ» (Ματθαίου ε' 11).

Διακατεχόμενος ἀπ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὁ ἀπόστολος Παῦλος θεωρεῖ τὸ νὰ πάσχει ὁ πιστὸς γιὰ τὸν Χριστὸ εἶναι μία ἐπιπλέον δωρεά.

«Ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεῦναι, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν» (Πρὸς Φιλιπησίους α' 29).

Διαβάστε καὶ τὶς περικοπὲς πρὸς Κολοσσαεῖς α' 24 καὶ πρὸς Κορινθίους Β' δ' 8-12.

γ) Ὄταν ὑπομένουμε θλίψεις ὡς δοκιμασία τῆς πίστεώς μας, γιὰ νὰ ἀποδείξουμε τὴν πίστι μας κατὰ τὸν ἄγιο ἀπόστολο Ἰακώβου τὸν ἀδελφὸθεο:

«Πᾶσαν χαρὰν ἠγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν» (Ἰακώβου α' 2-3).

δ) Ὄταν ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὴν ἀπόκτησι τῆς ἀρετῆς, τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, τὴν ὑπακοὴ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἀποστολικὸ λόγον:

«Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον» (Πρὸς Τιμόθεον Β΄ γ΄ 5).

Ἄπ' αὐτῆ τὴν ἀποστολικὴ προτροπὴ παρακινούμενοι οἱ ὅσοι Πατέρες καὶ Μητέρες μας ἐπεδόθησαν σὲ ἀσκητικούς ἀγῶνες καὶ μὲ προθυμία δέχθηκαν κάθε κακοπάθεια τῆς κατὰ Θεὸ θλίψεως.

Μὲ ὅσα προεκτέθηκαν ἀντιλαμβανόμαστε, ὅτι ὅλη ἡ πνευματικότητα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος ἕνα σκοπὸ ὑπηρετεῖ, νὰ ντύσει τὴν ψυχὴ μὲ λαμπρὴ στολή, γιὰ νὰ εἰσέλθει στὴν χαρὰ τῆς αἰωνίου πανηγύρεως τοῦ ἀναστάντος Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

